

Hur presenteras verksamhetsförlagd utbildning på Högskolan Kristianstads webbplats?

Rapport i forskningsmiljön

Forskning om verksamhetsförlagd utbildning

Lars-Erik Nilsson

Hur presenteras verksamhetsförlagd utbildning på Högskolan Kristianstads webbplats?

Inom ramen för Högskolan Kristianstads satsning på forskning kring verksamhetsförlagd utbildning (VFU) har en studie genomförts av hur verksamhetsförlagd utbildning presenteras på Högskolan Kristianstads webbplats. Studien presenteras i denna rapport. Rapporten inleds med en sammanfattning av svagheter som har identifierats¹. Den pekar också ut områden för överväganden som kan vara relevanta för flertalet program på kort sikt. Förhoppningen är att rapporten ger stöd till programområdena, sektions- och högskoleledning samt Kommunikationsavdelningen i deras pågående utvecklingsarbete med anledning av högskolans strategiska satsningar. Sammanfattning och överväganden följs av en redogörelse för den analys som ligger till grund för dessa.

SAMMANFATTNING

- Det saknas en högskolegemensam bild av Kristianstadsmodellen och verksamhetsförlagd utbildning på HKR:s webb.
- Centrala texter kring verksamhetsförlagd utbildning till exempel strategidokument och årsberättelser finns inte presenterade eller länkade från verksamhetsförlagd utbildnings hemsida.
- VFU-informationen på HKR:s webbplats är inte anpassad efter olika användargrupperns behov.
- En tydlig presentation av vad verksamhetsförlagd utbildning är för det enskilda programmet saknas i många program och inriktningar.
- Balans mellan marknadsförande text och text som beskriver innehåll och genomförande saknas.
- Det administrativa stödet är oenhetligt presenterat och består av allt från mejladresser, blanketter, formulär och VFU-Valwebb.
- Nyhetstexten tillåter ett begränsat antal informationsposter vilket medför att angelägen information om verksamhetsförlagd utbildning ibland inte presenteras.
- Det saknas länkar till bland annat sektionen för Hälsa- och Samhälles arbete med verksamhetsförlagd utbildning och till Lärarresurscentrums pedagogiska utvecklingsarbete från VFU:s hemsida.
- Fritextsökning efter verksamhetsförlagd utbildning och Högskolan Kristianstad ger verksamhetsförlagd utbildnings hemsida som första träff men träff på andra organisationers information om Högskolans VFU kommer ofta före programmets information.
- Riktade sökningar efter verksamhetsförlagd utbildning vid Högskolan Kristianstad ger inte bra träffar. För ett flertal program gäller att programmets "bästa information" om verksamhetsförlagd utbildning inte kommer högst upp.
- Verksamhetsförlagd utbildnings hemsidas länkar till olika program hänvisar användaren till minst sex olika ställen i webbstrukturen, till radikalt olika former av information och till sidor som fortfarande annonseras som att de är under uppbyggnad.

¹ Observera att denna rapport endast bygger på en selektiv granskning. Den gör till exempel inte en granskning av hur webbplatsen uppträder i olika browsers, hur väl den följer etablerad syntax, vilken tillgänglighet den har eller annat som följer av riktlinjer som finns tillgängliga på World Wide Web konsortiets webbplats, www.w3.org eller en evaluering av tillgänglighet med två oberoende testverktyg vilket föreslås under Web Accessibility Initiative, <http://www.w3.org/WAI/eval/preliminary.html> .

ÖVERVÄGANDEN

- VFU:s hemsida bör förse med länkar till relevanta informationssidor.
- Kristianstadmodellen bör presenteras så att den marknadsförs som gemensam för högskolan men anpassad för olika programs villkor.
- Samtliga program bör ha en särskild sida för VFU som är länkad från VFU:s hemsida istället för en länk från VFU-hemsidan till programmen.
- Det bör finnas en standard för vilken information som måste finnas på sektionens- och programnivå och hur den skall presenteras.
- Administrativt stöd bör ligga under sektionerna och kunna nås via sektionernas information om VFU.
- Dokumenthantering via webben bör så långt som möjligt vara automatiserad.

En övergripande slutsats rör webbplatsen som helhet snarare än presentationen av verksamhetsförlagd utbildning. Slutsatsen är att bristerna i webbstrukturen är av sådan omfattning att webbplatsen knappast kan lappas och lagas. En ny webbplats behöver konstrueras som presenterar arbetet med de mål som satts upp för Högskolan Kristianstad och som kan fungera som ett informations- och stödverktyg för sektioner och program.

Lars-Erik Nilsson

Verksamhetsförlagd utbildning vid Högskolan Kristianstad

Verksamhetsförlagd utbildning har sedan 2005 varit ett centralt styrbegrepp vid Högskolan Kristianstad, kopplat till högskolans vision att utbilda Sveriges mest anställningsbara studenter. Utifrån styrbegreppet har en större kraftsamling skett som involverat högskolans programutbildningar i forsknings- och utvecklingsarbete. I Högskolans måldokument², beslutat av Högskolans styrelse, 2005, fastställdes att studenter i alla yrkesinriktade programutbildningar skall "få möjlighet till verksamhetsförlagd yrkesutbildning för att väva ihop teori och praktik". Begreppet används visserligen inte i högskolans strategi 2012, där det istället talas om att införa arbetsplatsförlagda studier,³ men används i årsredovisningen för 2005 där det skrivs att ett arbete har initierats som skall leda till att samtliga programutbildningar får verksamhetsförlagd utbildning⁴.

I strategin "Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap" presenteras högskolans satsning på verksamhetsförlagd utbildning som "Kristianstadsmodellen för verksamhetsförlagd utbildning"⁵. Modellen framställs som något som är speciellt för högskolan Kristianstad, som något högskolan skall bli känd för. Den är en del av högskolans profilarbete. Det markeras tydligt vad modellen inte är. Den är inte praktik, för "medan begreppet praktik inskränker sig till mötet mellan arbetsliv och utbildning utgörs den verksamhetsförlagda utbildningen av mötet mellan forskning, utbildning och arbetsliv"⁶. Aktiviteten placeras in i en trippel-helix modell med forskning, utbildning och arbetsliv och det konstateras att verksamhetsförlagd utbildning skall förstås som en "forskningsanknuten och vetenskapliggjord praktik"⁷. Verksamhetsförlagd utbildning presenteras också som en aktivitet för att säkerställa högskolans vision utifrån begreppet "anställningsbarhet"⁸.

I högskolans nuvarande strategi föreslås flera satsningar på "Kristianstadsmodellen för verksamhetsförlagd utbildning". Den bedömning som görs är att "verksamhetsförlagd utbildning är, eller kommer inom kort att bli, en del av samtliga utbildningsprogram på högskolan"⁹. I den strategi som antogs 2009 görs bedömningen att detta mål är uppnått¹⁰ genom att alla programutbildningar har minst 5 veckors verksamhetsförlagd utbildning (Strategi, 2009-14), något som också betonas i Årsredovisningarna för 2009 och 2010¹¹. Högskolan följer därmed den internationella utveckling som innebär att allt fler yrkesutbildningar får moment som förläggs i den framtida yrkesmiljön.

Syftet med Kristianstadsmodellen är emellertid inte att följa utan att skapa en profil som Högskolan kan bli känd för och som utgör en garanti för hög kvalitet. Modellen bygger på att ett antal åtgärder genomförs, bland annat att en pedagogisk och innehållslig utveckling sker, att ett administrativt stödssystem utvecklas och att programspecifika utvärderingar genomförs¹². Dessa åtgärder är i sin tur beroende av samverkan med omgivande samhälle och satsning på forskning. Den avrapportering som skett i Högskolans Kristianstad årsredovisningar tyder på en omfattande aktivitet kring verksamhetsförlagd utbildning. Denna har inte enbart lett till att utbildningsformen genomförts i programmen och att volymen ökat bland annat i form av ökad fältkapacitet. Arbetet med administrativa stödssystem, alum-

² Måldokument, Högskolan Kristianstad, Dnr: 1844/19-05

³ Strategi 2012 – Från ord till handling, Högskolan Kristianstad 2006, s 5

⁴ Högskolan Kristianstad, Årsredovisning för 2005, s 6

⁵ Strategi 2008-2014 – Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap, arbetsmaterial från 2008-06-13 s 10

⁶ Strategi 2009-2014 – Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap, 2009-03-09 s 4

⁷ Strategi 2009-2014 – Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap, 2009-03-09 s 4

⁸ Strategi 2009-2014 – Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap, 2009-03-09 s 4

⁹ Strategi 2008-2014 – Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap, arbetsmaterial från 2008-06-13 s 3

¹⁰ Strategi 2009-2014 – Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap, 2009-03-09 s 3

¹¹ Högskolan Kristianstad, Årsredovisning för 2009 och Högskolan Kristianstad, Årsredovisning för 2010

¹² Se till exempel Strategi 2009-2014 – Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap, 2009-03-09, Högskolan Kristianstad, Årsredovisning för 2009, Högskolan Kristianstad, Årsredovisning för 2010 och Beslut angående kvalitetsarbete 2011, 2011-10-27 Nr 004/11

verksamhet och organisering av samverkan pågår. Hittills har dessutom en seminarieserie startats, en konferens genomförts och ett 20-tal forsknings- och utvecklingsprojekt startats¹³.

Forskningsanknytning av verksamhetsförlagd utbildning formulerades som ett större åtagande än att basera utbildningen på forskning. I strategi 2009-2014 framfördes behovet av att utveckla en forskningsmiljö kring den verksamhetsförlagda utbildningen¹⁴. 2009 påbörjades en uppbyggnad av en sådan miljö. Forskningsmiljön skall bidra till den generella kunskapsutvecklingen kring verksamhetsförlagd utbildning, men också till att utvecklingsområden pekas ut. En av satsningarna inom miljön är inriktad på kvalitetsarbete och digitala stödsystem för detta, till exempel Högskolan Kristianstads webbplats. Högskolans strategi sätter som mål att Kristianstadsmodellen skall bli en bärande del av varumärket Högskolan Kristianstad. Detta varumärke skulle vara nationellt känt inom tre år. Modellen skall presenteras som en tydlig och lättkommunicerad identitet. Modellen skall presenteras i konkret samverkan men också kommuniceras som ett stöd för rekrytering. Var och hur denna kommunikation skall ske framgår inte av strategin. En utgångspunkt för denna rapport är att Högskolan Kristianstads webb är en av de platser där detta mål skall kvalitetssäkras.

Förutsättningarna för att utveckla verksamhetsförlagd utbildning och presentera den på Högskolans webb skiljer sig åt för olika delar av högskolans organisation liksom enskilda programs behov av utveckling. Förutsättningar för att presentera Kristianstadsmodellen som helhet och möjligheter att samordna högskolans presentation finns rimligen högre upp i högskolans organisation eller hos särskilda funktioner som sköter högskolans information till exempel Kommunikationsavdelningen. Detaljerade kunskaper om verksamhetsförlagd utbildning och hur den organiseras finns hos programmen och hos särskilda kursansvariga där. Inom programmen finns skilda förutsättningar. När det gäller sjuksköterskeprogram och lärarprogram finns bestämmelser i den svenska högskoleförordningen¹⁵ som bland annat reglerar omfattningen specificerat som en given tidslängd eller omfattning i poäng. För sjuksköterskeutbildningen innebär det krav på anpassning till Eu-standarden att minst hälften av utbildningen skall vara verksamhetsförlagd¹⁶. Det kan också som i samband med lärarutbildningsreformen 2001 uttryckas som att verksamhetsförlagd utbildning är något annat än praktik, något som innebär att teori och praktik förenas. Andra program saknar en sådan styrning och står inför svårigheten att bestämma vad verksamhetsförlagd utbildning skall vara och därmed också vad som skall kommuniceras.

Denna rapport syftar till att översiktligt beskriva hur den verksamhetsförlagda utbildningen presenteras på Högskolan Kristianstads webbplats och diskutera vad som kan behöva göras för att nå de mål som formulerats i strategi, policy och handlingsplaner vid Högskolan Kristianstad¹⁷. Den är inte formellt en del av den kvalitetssäkring som bedrivs genom organisationens kvalitetsstyrkort, men kan

¹³ Årsredovisning för 2009, Högskolan Kristianstad och Årsredovisning för 2010, Högskolan Kristianstad

¹⁴ Strategi 2009-2014 – Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap, 2009-03-09

¹⁵ SFS 1993:100

¹⁶ EUT 2005L0036-SV, artikel 30

¹⁷ Verksamhetsförlagd utbildning berörs i strategiska dokument och beslut vid Högskolan Kristianstad. Till de som har varit utgångspunkt för denna rapport hör Strategi 2012, Strategi 2008-2014 (arbetsmaterial, 2008-06-13), Strategi 2009 – 2014, Policy för information (dnr 701/19-99), Policy för IKT (dnr 703/19-99), Policy för kommunikation 2007 (2007-02-23, rev. 2009-02-12, Nr 022/07), Beslut om kvalitetsarbete (Nr 004/11), Beslut om verksamhetsuppdrag för Sektionen för Hälsa och samhälle, Sektionen för Lärarutbildning, Läranderesurscentrum samt Högskolegemensam administration och service för 2011 (2011-01-27, Nr 013/11), Utbildningsplan 2005 (dnr 715/333-05), Webbstrategi för Högskolan Kristianstad (2000-03-08, rev – årligen). Högskolans webbstrategi (2000-03-08, s 1f) slår fast att "HKr:s webbsidor ska utformas på ett attraktivt sätt med hjälp av en gemensam grafisk form. Webbsidorna ska vidare vara lätta att hitta genom spridning av HKr:s webbadresser till målgrupperna." Den 10-år gamla webb-strategin som skall uppdateras årligen har som bärande principer att viktig information skall vara attraktivt presenterad, enkelt åtkomlig och känd för relevanta grupper såsom presumtiva och nuvarande studenter, personal vid högskolan och organisationer högskolan kan tänkas samverka med. Den skall dessutom uppdateras ständigt med senaste information.

tjänas som stöd för detta arbete¹⁸. I följande görs en analys av den information om VFU som presenteras följt av en analys av hur webbplatsen stödjer presentationen.

Teoretiska utgångspunkter för studien

Olika former av arbetsintegrerat lärande har sedan länge funnits i akademiska yrkesutbildningar. Det som kännetecknar professionella utbildningar är presentation av abstrakt kunskap (Abbott, 1988). Freidson (2003) slår fast att även träning av de färdigheter som den professionelle behöver i yrkessituationen ofta sker vid utbildningsinstitutionen, med stöd av lärare som vanligen är tidigare praktiker men nu är heltidsanställda i den akademiska verksamheten. En sådan förläggning kan bland annat förklaras av det symboliska värde som vetenskap (Collins, 1979) och den akademiska utbildningen har för professionaliseringsprojektet (Sarfatti-Larson, 1977) även om den professionelles viktigaste kulturella kapital kan antas bestå av insikter kring arbetets sociala praktik som förvärvas direkt på arbetsplatsen (Svensson, 1989). Det finns gott om modeller för hur relationer mellan akademisk utbildning och verksamhetsförlagd utbildning kan utformas (Cooper, Orrell & Bowden; Guile & Griffiths, 2001; Field et al, 2009; Rystedt & Gustavsson, 2007, Sattler 2011) och dessa visar att det knappast är rimligt att tala om en enhetlig inriktning på den ena eller den andra formen. Istället skapas mening kring dessa former såväl på transnationell, som nationell och lokal nivå. Även i lagtexter och policyer utformas lärandemodeller olika för olika program. Svensk lagtext (SFS 1993:100, bilaga 1) ger exempel på utbildningar med obligatorisk praktik och stipulerat minsta antal veckor men också på utbildningar som saknar sådana krav. Det finns också exempel på program som inrättar praktik på lokala initiativ som till exempel program i socialt arbete (Halén, 2008). Högskolan Kristianstads initiativ med verksamhetsförlagd utbildning i alla program kan ses som ett sådant exempel.

Fokus för den här rapporten är hur Högskolan Kristianstads strategi för anställningsbarhet och verksamhetsförlagd utbildning, Kristianstadsmodellen, blir till genom webben. Strategi uppfattas här som något som blir till i linje med etnometodologins syn på instruktioner som något som blir till genom meningsskapande i särskilda sammanhang (Garfinkel & Rawls, 2002) och teoribildningar som ser strategi som en aktivitet snarare än som ett på förhand givet innehåll (se till exempel Johnsson, Melin & Whittington, 2003; Pälli, Vaara & Sorsa, 2009; Vaara 2010). Webbpresentationen kommer med denna utgångspunkt att studeras som ett exempel på strategi i handling och koncentreras på hur högskolans strategi tas upp av olika delar av högskolans organisation.

Hur strategin tas upp har studerats utifrån innehållsaspekten avseende de frågor som fokuseras och de argument som förs fram. Detta innebär bland annat att webben studeras utifrån den retorik som används för att föra fram, till exempel försvara sätt att omsätta strategin eller avvisa sätt. Hur innebär också ett fokus på det sätt som webben används. Vad som främst avses är de verktyg som används för presentationen. Ett teoretiskt antagande är att människa och maskin interagerar och att tekniken har en aktiv roll (Latour, 2000) som följd av dess design. Tekniken kan till exempel anses erbjuda "affordances" (Gibson, 1979/1986) eller handlingserbjudanden (Linderot, 2004). Webbplatsen i den här rapporten kan utifrån ett sådant resonemang anses erbjuda besökaren en bild av Högskolan Kristianstad och Kristianstadsmodellen. Det sätt den gör det på kan av olika skäl vara begripligt eller obegripligt. Webbplatsen kan använda kända eller okända symboler, tydligt visa användaren var den befinner sig och vad som håller på att hända eller lämna den i osäkerhet, kontrollera användaren eller ge den frihet, vara konsistent eller tillämpa många olika standarder, vara tillgänglig för eller utesluta användargrupper för att ge några exempel från användbarhetsforskning (se till exempel Royce, 1970;

¹⁸ I Kvalitetssäkringssystem för Högskolan Kristianstad fastställt av högskolestyrelsen 2010-11-26 Dnr: 2424/19-10 presenteras stödstruktur som ett av de områden som skall kvalitetssäkras. I ett kvalitetsstyrkort i bilagan till dokumentet presenteras välfungerande lokaler, utrustning och teknisk infrastruktur som en strategisk utmaning. Mål 2 och 3 i styrkortet slår fast att "medarbetarna ska ha tillgång till säkra, behovsanpassade IT-tekniska lösningar både i fråga om hårdvara och mjukvara" samt att "det skall finnas hög driftssäkerhet i system". I formuleringarna kan rimligen tolkas in att högskolans webbplats skall vara säker och behovsanpassad.

Scadden, 1992; Nielsen, 1994; Kantner, 1997; Lazar, Dudley-Sponaugle & Greenidge, 2004; Rosenbaum, 2008; Björqvinnsson & Ehn, 2010). Den analys som genomförts bygger på heuristik kring användbarhet och tillgänglighet som bland annat rapporterats i ovanstående forskning eller på resultat som publicerats av "the Nielsen-Norman Group"¹⁹. Syftet är detsamma som i de flesta användbarhetsstudier, att identifiera problem i användargränssnittet. Metoden för granskning av Högskolan Kristianstads webbplats är emellertid inte en användarnära studie. Analysen är ett resultat av rapportförfattarens bedömning av webbplatsens funktionalitet. Dessutom har systemet ATutor använts för att bedöma tillgänglighet²⁰. Val av material har skett genom sökning efter Verksamhetsförlagd utbildning på Högskolan Kristianstads webbplats (89 träffar) och efter Kristianstadsmodellen (7 träffar) samt genom att följa länkar den länkning till verksamhetsförlagd utbildning som finns på webbplatsen (114 träffar).

¹⁹ The Nielsen Norman Group - publications <http://www.nngroup.com/reports/>

²⁰ AChecker (version 0.8.6 , <http://achecker.ca/checker/index.php>) genomför granskningar baserade på riktlinjer i WCAG 2.0

VFU-information på Högskolans webb

Information av särskild vikt bör placeras så att den är lätt tillgänglig för tänkta användare. Högskolans startsida (hemsida²¹) är organiserad så att några informationsområden och funktioner finns placerade i sidhuvudet och marginaler. Till vänster finns länkar som rör utbildning, högskolans organisation, nyheter samt olika sökfunktioner. På högersidan presenteras aktualiteter. Den egentliga sidan består av ett blickfång men en nyhet, en sektion med korta nyhetsrubriker samt länkar till kalendarier. Här presenterar sig Högskolan Kristianstad. Här finns ibland information om verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i de olika programmen.²²

Verksamhetsförlagd utbildning framstår som prioriterat på högskolans startsida genom en länk i vänstermarginalen med rubriken "VFU – verksamhetsförlagd utbildning". Den tillhör de objekt som inte döljs under andra länkar utan är direkt presenterade. I högskolans webbhierarki har den samma rangordning som utbildning, forskning, student och information om högskolan. Den likställs på så sätt med verksamhetsområden som forskning och utbildning. Det är verksamhetsförlagd utbildning som presenteras och inte "Kristianstadsmodellen" vilket skulle kunna tänkas vara ett annat alternativ eftersom den modellen är det överordnade konceptet i Högskolans strategi. Länken går direkt till hemsidan för verksamhetsförlagd utbildning. Den signal som sänds är att länken är en ingång till specifik information om verksamhetsförlagd utbildning - en särskild underordnad webbstruktur kring detta ämne.

VFU-startsidan

"Mitt i verkligheten" är ett av blickfången när besökaren öppnar startsidan för VFU och under en bild finns underrubriken "Verksamhetsförlagd utbildning"²³. Texten är av marknadsförande karaktär. Det är uppenbart av texten på hemsidan att Högskolan Kristianstad anser sig erbjuda något mer än andra lärosäten. Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) ingår dock som en av högskoleförordningen reglerad del i ett antal yrkesutbildningar och Högskolan Kristianstad är i dessa fall inte ensam om att ha VFU. Rubrikerna kan tolkas som att yrkesutbildningar vid Högskolan Kristianstad är förankrade i den verklighet studenterna så småningom skall jobba i. Den följande texten framhåller Kristianstad som enda lärosäte som erbjuder minst fem veckors verksamhetsförlagd utbildning i samtliga program, att utbildningen är handledd och att syftet är att den skall vara kvalitetssäkrad, kunna förläggas utomlands och ge framtida yrkeskontakter. Därmed pekas ett antal platser på webben ut där verksamhetsförlagd utbildning och Kristianstadsmodellen också skulle kunna presenteras. Sådana kopplingar finns inte. Sidan presenterar dessutom ett utsnitt av de som berörs av VFU med länkar till artiklar om en ekonomstudent, en handledare på fältet i lärarutbildningen och en handledare på fältet i sjuksköterskeutbildningen.

Hemsidan ger exempel men den innehåller ingen tydlig beskrivning av vad Kristianstadsmodellen är. Inget svar ges på frågan varför Högskolan Kristianstad anser att modellen är bättre än andra modeller. Bärande delar som kvalitetssäkring genom forskning och ökade kontakter med arbetslivet presenteras indirekt och det finns en länk till information om forskningssatsningen, men en tydlig bild av pedagogiskt utvecklingsarbete, samverkans och alumnsatsningar saknas. Därmed blir det inte möjligt för intresserade att följa hur modellen utvecklas genom en samlad webbpresentation. Detta skulle kunna ha skett om centrala dokument som strategidokument och årsredogörelser hade länkats direkt från verksamhetsförlagd utbildnings hemsida på Högskolan Kristianstads webbplats.

²¹ Med hemsida avses i rapporten den sida som är ingångssida för en viss organisationsdel eller typ av information. Högskolan har en hemsida. Det har enligt en sådan definition också verksamhetsförlagd utbildning som samlad informationspunkt och ett program till exempel tandygienistprogrammet.

²² Högskolan Kristianstads startsida <http://www.hkr.se> vid andra nedladdningstillfället 2011-01-12

²³ Utseende på hemsidan för Verksamhetsförlagd utbildning http://www.hkr.se/templates/Page_4624.aspx 2011-01-12. Vid besök på sidan 2011-03-14 bilden med "Mitt i verkligheten tagit bort"

Figur 1 Hkr:s hemsida för verksamhetsförlagd utbildning

H KR

Högskolan Kristianstad

Student Biblioteket Funktionshinder Hjälp Sök Languages Skriv ut

Startsida » VFU – Verksamhetsförlagd utbildning »

VFU – Verksamhetsförlagd utbildning →

Forskning om verksamhetsförlagd utbildning

VFU- & VALWebb - studentinloggning

VFU- & VALWebb - för kommunsamordnare

VFU - Sektionen för lärarutbildning

VFU – Verksamhetsförlagd utbildning

Mitt i verkligheten

Enda lärosätet i Sverige som erbjuder minst fem veckors VFU

Genom att vara det enda lärosäte i Sverige som erbjuder minst fem veckors VFU i alla program har Högskolan Kristianstad positionerat sig som en högskola som satsar på att integrera teori och praktik.

Den verksamhetsförlagda utbildningen sker alltid under handledning och är forskningsanknuten. Dessutom satsar vi på att vidareutveckla vår verksamhet till att bli det första lärosätet, som med forskningens hjälp kvalitetssäkrar VFU:n. Vid Högskolan Kristianstad har du också goda förutsättningar att förlägga dessa delar av dina studier utomlands.

En bra utbildning ger dig möjlighet att under studietiden knyta kontakter med det framtida yrkeslivet. Möt tidigare studenter och handledare som berättar om sina erfarenheter av VFU.

Student Ola Bertilsson, ekonom, Landskrona kommun

[Läs hela intervjun med Ola](#)

Samtliga Högskolan Kristianstads program innehåller minst fem veckors Verksamhetsförlagd Utbildning, VFU.

- [Biologiprogram](#)
- [Biomedicinsk analytikerprogrammet](#)
- [Datavetarsystemutvecklingsprogrammet](#)
- [Digital design](#)
- [Ekonomprogram](#)
- [Folkhälsovetenskapligt program](#)
- [Gastronomiprogrammet](#)
- [Högskoleingenjör Datateknik](#)
- [Industriell produktion och ekonomi](#)
- [Interaktivt Liuddesignprogrammet](#)
- [IT-drifvetekniker](#)
- [Landskapsvetarprogrammet](#)
- [Lean Production](#)
- [Lärarprogram](#)
- [Masterprogram i utbildningsvetenskap](#)
- [Personal- och arbetslivsprogrammet](#)
- [Siuksköterskeprogrammet](#)
- [Speciallärarprogrammet](#)
- [Specialpedagogiskt program](#)
- [Socionomprogrammet](#)
- [Tandhygienistprogrammet](#)
- [VA- och kretsloppsteknikerprogrammet](#)

Information på sektions- och programnivå²⁴

På program och sektionsnivå presenteras delar av Kristianstadsmodellen. Den strateginära presentationen av Kristianstadsmodellen på hemsidan ersätts inte i programmen av en motsvarande text som anpassats för sektioner och för program men som innehåller de bärande delarna i strategin.

Programmen lägger olika tyngd på de strategiska målen och de metoder som strategin föreslår för att genomföra modellen som marknadsföring, framskrivning av modell, genomförande och stödfunktioner. Detta förhållande kan mycket väl motsvara vilka behov programmen har i nuvarande utvecklingsfas men presentationen bör också bedömas i förhållande till de mål som sätts upp i strategin. Tabellen nedan illustrerar vilken information som prioriteras.

²⁴ Sektioner är ett begrepp som används vid Högskolan Kristianstad sedan organisationsreformen 2009. Sektioner var vid tiden för studien Sektionen för Hälsa- och Samhälle, Sektionen för Lärarutbildning och Lärande- och Utvecklingscentrum. Sektionen för Lärarutbildning har senare bytt namn till Sektionen för Lärande och Miljö, men de namn som används i rapporten avser genomgående de som fanns på de webbsidor som laddades ner vid första nedladdningstillfället 2010-11-26 och vid kontrolltillfället 2011-

Tabell 1: Huvudsaklig inriktning av information om VFU i olika delar av organisationen

Mångsidig information, som inkluderar till exempel kvalitetsresonemang, utbildningsargument, arbetsmarknadsargument och information om genomförande och administrativt stöd	Sektionen för lärarutbildning (med lärarprogram och inriktningar, Sjuksköterskeprogrammet, Tandhygienistprogrammet
Huvudsakligen marknadsförande information och information om genomförande	Ekonom, Biomedicinska analytikerprogrammet, Datasystemutvecklingsprogrammet, VA- och kretsloppstekniker
Huvudsakligen marknadsförande av karaktären vi erbjuder	Folkhälsopedagogiska programmet, IT-drifftekniker programmet, Personal- och arbetslivsprogrammet
Huvudsakligen information om genomförande till exempel inplacering i programmet	Biologprogrammet, Gastronomiprogrammet, Högskoleingenjörsprogrammet, Lean Production-programmet, Interaktiv ljuddesign, Masterprogram i utbildningsvetenskap,
Ingen specifik information om verksamhetsförlagd utbildning	Landskapsvetarprogrammet, Socionomprogrammet

Aktiv röst

Verksamhetsförlagd utbildning presenteras på olika sätt. Olika metoder används för att skapa legitimitet för verksamhetsförlagd utbildning genom vilken röst som får tala. Masterutbildningen i utbildningsvetenskap skriver:

Programmet innehåller verksamhetsförlagd utbildning. Det innebär att en del av studierna utförs i forskargrupper på högskolan.²⁵

Retoriskt anknyter formuleringen till Kristianstadsmodellens utformning med vetenskapliggjord VFU. Det formuleras som en saklig beskrivning (neutral) av hur utbildningen i programmet genomförs. Personal- och arbetslivsprogrammet använder ett personligt anslag när programmet betonar möjligheten att omsätta teori i praktik:

Du följer periodvis en organisations personalarbete och får på så sätt möjlighet att integrera personalarbetets teori med den praktiska tillämpningen av personalarbetet.²⁶

Det personliga anslaget ger en bild av vad utbildningen erbjuder studenten. Det personliga anslaget är mest frekvent använt i programmets presentationer. Undantaget är presentationen som är saxade ur utbildningsplanetexter och text på sidor som skall ge administrativt stöd. Texterna kan kopplas till samma strategiska mål men representerar olika sätt att närma sig sina målgrupper. Kopplingen sker emellertid inte på samma sätt som på verksamhetsförlagd utbildnings hemsida:

Genom att vara det enda lärosäte i Sverige som erbjuder minst fem veckors VFU i alla program har Högskolan Kristianstad positionerat sig som en högskola som satsar på att integrera teori och praktik.²⁷

²⁵ Masterprogrammet i Utbildningsvetenskaps hemsida http://www.hkr.se/templates/Programme_9754.aspx tillgänglig 2010-11-26

²⁶ Personal- och arbetslivsprogrammet hemsida http://www.hkr.se/templates/Programme_7385.aspx tillgänglig 2010-11-26

²⁷ Verksamhetsförlagd utbildnings hemsida http://www.hkr.se/templates/Page_4624.aspx tillgänglig 2010-11-26 kontrollerad 2011-01-12

Här legitimeras verksamhetsförlagd utbildning genom att webbinformationen presenteras med högskolans röst. Det är Högskolan Kristianstad som positionerar sig och som erbjuder. Det är vi som satsar, som erbjuder och som skapar goda förutsättningar. Av de auktoriteter som skapar legitimitet för modellen, till exempel forskningen och det omgivande samhället syns inte mycket. Praktikens möjligheter redovisas i första hand genom studentröster och i något fall som i lärarutbildningen genom att personal och handledare får komma till tals. Forskningen presenteras genom den egna webbplatsen.²⁸

Målet att marknadsföra

Vissa argument förekommer frekvent. En tolkning är att de uppfattas som representativa för det centrala budskapet. Det är rimligt att uppfatta dessa texter som försök att finna former för presentation som är effektiva i marknadsföring av programmets VFU-satsningar. Marknadsföring skall då förstås som presentation av argument som gör programmen mer attraktiva för avnämare. Kontakter med arbetslivet till exempel är en återkommande rubrik som kan hämta stöd från strategin. Det folkhälsovetenskapliga programmet skriver i sin information. Stöd för strategin hämtas från de som rimligen borde veta, nämligen studenterna.

Kontakter med arbetslivet är viktiga delar av utbildningen. Den verksamhetsförlagda utbildningen på tio veckor är ett uppskattat moment.²⁹

Beskrivningen av arbetslivskontakt kombineras med anställningsargument:

Det är också ett bra tillfälle för att knyta kontakter som kan leda till en framtida anställning.³⁰

Verksamhetsförlagd utbildning presenteras som en form av yrkesvägledning:

De olika praktikmomenten gör det även lättare att hitta det område du helst vill arbeta inom i framtiden.³¹

Programmets retorik anknyter till föreställningen om verksamhetsförlagd utbildning som en verksamhet som stödjer anställningsbarhet genom att den bidrar till kontakt med framtida arbetsgivare. Den anknyter därmed också till strategins behandling av samverkan som mål och medel.

Presentationen av akademisk kunskap och praktisk kunskap innebär också att ett sätt att se på lärande etableras. Verksamhetsförlagd utbildning kan innebära att broar mellan akademisk kunskap och praktisk kunskap byggs. Biomedicinska programmets information ger exempel på hur organisationen kring VFU kan användas retoriskt för att presentera tanken:

Under den verksamhetsförlagda utbildningen har du hjälp av handledare på arbetsplatsen och praktiken varvas med föreläsningar och diskussioner vid högskolan.³²

²⁸ Forskning om verksamhetsförlagd utbildnings hemsida http://www.hkr.se/templates/Page___7761.aspx tillgänglig 2010-11-26 kontrollerad 2011-01-12

²⁹ Folkhälsovetenskapliga programmet http://www.hkr.se/templates/Page___7528.aspx tillgänglig 2010-11-26 kontrollerad 2011-01-12

³⁰ Ekonomprogrammet, förvaltningsekonom http://www.hkr.se/templates/Programme___3625.aspx tillgänglig 2010-11-26 kontrollerad 2011-01-12 och civilekonomprogrammet, controller http://www.hkr.se/templates/Programme___4903.aspx tillgänglig 2010-11-26 kontrollerad 2011-01-12

³¹ Biomedicinska analytikerprogrammets hemsida http://www.hkr.se/templates/Programme___4327.aspx och ytterligare information från programmet http://www.hkr.se/templates/Programme___9080.aspx, <http://www.hkr.se/templates/ProgrammePage.aspx?id=3153&programkod=NBBMA>

³² Information på Lean Productionprogrammets hemsida som återfinns på flera andra sidor på högskolans webbplats http://www.hkr.se/templates/Programme___9080.aspx

I de delar som här beskrivs som marknadsförande återvinns många av de argument som kännetecknar Kristianstadsmodellen i till exempel strategidokumentet. De flesta program, men inte alla, går tydligt ut med att programmet har verksamhetsförlagd utbildning. Alternativt argumenterar programmet fört att någon annan verksamhet kan betraktas som en form av VFU, till exempel genom argumentet att examensarbeten genomförs i samarbete med företag. Andra argument som förekommer är möjlighet till anställning, kontakt, nöje men även argument som att verksamhetsförlagd utbildning ger möjlighet att koppla teori och praktik, att det är en handledd yrkespraktik, att den ger en möjlighet till inblick och att den ger möjlighet att arbeta med skarpa projekt. Dessa skrivningar uppfattar jag som försök att framhålla något som programmen menar ger extra kvalitet i deras utbildning. De kan sägas stå i relation till strategins skrivning att verksamhetsförlagd utbildning inte endast är praktik.

I vissa program är det istället genomförande som är i fokus. Vanligast, men trots det inte förekommande i alla program³³, är att omfattningen av verksamhetsförlagd utbildning anges, vilka kurser utbildningsformen förekommer i och, om den är en integrerad del, vilka mål som satts upp för momentet samt när i utbildningen det ligger. Lösningarna varierar och därmed också informationen. Webbpresentationen kan kategoriseras utifrån tre olika dominerande informationsinnehåll.

Enkel information om genomförande kan se ut som i nedanstående exempel från LeanProduction-programmet. Informationen begränsas till att ange att verksamhetsförlagd utbildning förekommer:

Flera av projekten bedrivs i form av verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Termin 1 och 2:

Kvalitetsteknik Sex Sigma 7,5 hp

Databehandling och statistik 7,5 hp

Kvalitetsteknik Sex Sigmaprojekt 7,5 hp

Six Sigma black belt 7,5 hp

Valfria kurser 30 hp³⁴

Informationen kan också innefatta en detaljerad beskrivning. I det här fallet ser programmet det som ett syfte att ge information om hur verksamhetsförlagd utbildning fungerar, hur studenten får sin VFU-plats och på vilka platser VFU kan genomföras:

Om du bor på annan ort i Sverige försöker vi att hjälpa dig att göra VFU i hemorten eller i närheten.

Exempel på platser där du kan genomföra VFU i Skåne:

Region Skåne

Skåneidrotten

Kommuner i Skåne hos till exempel drogsamordnare, hälsostrateg, folkhälsosamordnare

Kommunhälsa

Företagshälsovård³⁵

De stora programmen med tradition av att genomföra verksamhetsförlagd utbildning har en allsidig information. Omfattningen innebär i sig en nedtoning av marknadsföring till förmån för beskrivningar av utbildningen och utbildningens genomförande, samt administrativt stöd. Dessa mer omfattande beskrivningar och stöd nås inte direkt från VFU:s hemsida utan via programsidan för sjuksköterskeutbildningen och via sektionen för lärarutbildningen för lärarutbildningen Sjuksköterskeutbildningens VFU beskrivs utifrån vision och målsättning, med begrepp som engagemang, empati, evidens och etik. Sidan länkar till beskrivningar av studenters erfarenheter av verksamhetsförlagd utbildning liksom till information som gäller villkoren för att få genomgå verksamhetsförlagd utbildning.

³³ Sådan information finns inte ens med säkerhet om besökaren öppnar utbildningsplaner eller kursplaner som finns länkade från programmets sidor.

³⁴ http://www.hkr.se/templates/Programme___9004.aspx

Presentation på sektionsnivå

Om VFU-hemsidan betraktas utifrån ett sektionsperspektiv går det att konstatera att det finns en otydlighet kring om det är sektionerna eller programmen som skall presentera VFU. Det finns också en otydlighet kring om sektionen skall vara huvudingång för intressenter eller om det skall vara programmen³⁶. Slutsatsen underbyggs bland annat av omfattning av och karaktären på information samt förekomsten av olika former av verktyg och stöd. I lärarutbildningen kan det uppfattas som att det är sektionen som har det övergripande ansvaret för VFU genom att sektionen har en överordnad länk.³⁷

Figur 2 Länkning till sektioner och funktioner

The screenshot shows the HKR website header with the logo 'HKR' and 'Högskolan K'. Navigation links include 'Student', 'Biblioteket', 'Funktionshinder', and 'Hjälp'. A breadcrumb trail reads 'Startsida » VFU - Verksamhetsförlagd utbildning »'. The main content area features a green link 'VFU - Verksamhetsförlagd utbildning →' and a large banner with the text 'Mitt i verkligheten'. Below the banner, there is a section titled 'Enda lärosätet i Sverige som erbjuder minst fem veckors VFU' with a sub-heading 'Genom att vara det enda lärosäte i Sverige som erbjuder minst fem veckors VFU i alla program har Högskolan Kristianstad positionerat sig som en högskola som satsar på att integrera teori och praktik.'

Sektionen för Hälsa och Samhälle och LRC saknar egna ingångar från verksamhets förlagd utbildningshemsida. Därmed marknadsförs och informeras inte om LRC:s utvecklingsarbete och VFU-verkstad den vägen. När det gäller sektionen för Hälsa- och Samhälle får besökaren gå direkt till programmen, till exempel sjukvårdsutbildning och tandhygienistutbildning, för att kunna se att marknadsföring och genomförande också kompletteras av stödfunktioner i form av hjälp med placering. En möjlig förklaring är att den är programspecifik. Vid genomgången har ingen ingång till sektionsspecifik information om verksamhetsförlagd utbildning stått att finna. Sektionens webbplats länkar vidare till information om forskning, personal och kunskapsgrupper samt till programmen.

När det gäller Sektionen för Lärarutbildning når besökaren information direkt från hemsidan för verksamhetsförlagd utbildning. Väljer användaren att gå till sektionen från hemsidan lotsas den till vad som kan uppfattas som överordnad sektionsinformation om VFU. Informationen här består av information om VFU i sektionens program och av information om VFU-kansliet. Den är uppdelad efter olika användarkategorier och innehåller särskilda ingångar för samordnare, studenter, lärarutbildare på HKR och lärarutbildare på fältet. Informationen består av olika dokument kring rutiner, VFU-perioder, kursplaner, närvarorapporter, omdömesblanketter och liknande. En del av dessa är formulär som fylls i och skickas på nätet. Andra kan fyllas i men ska sedan sändas in med e-post, ytterligare andra är för läsning eller nedladdning. Dokumenten ger en bild av ett omfattande behov i lärarutbildningen, men också av ett stöd som utvecklas på lokalt initiativ utan egentligt stöd i webbdesignen. Det finns också en länk till en kurs om verksamhetsintegrerat lärande.

³⁶ VFU:s hemsida http://www.hkr.se/templates/Page_4624.aspx tillgänglig 2010-11-26 kontrollerad 2011-01-12

³⁷ Se information och länkning från Sektionen för lärarutbildningens hemsida

Figur 3: Exempel på presentation av stöddokument och allmän information i lärarutbildningen

VFU – Verksamhetsförlagd utbildning →	Information till Lärarutbildare på fältet
Forskning om verksamhetsförlagd utbildning	Närvaro ska inte längre rapporteras på särskilt formulär. Närvaron rapporteras på omdömesblanketten.
VFU- & VALWebb - studentinloggning	<u>Anteckningar från LUL-träffar</u>
VFU- & VALWebb - för kommunsamordnare	<u>Avtalskommuner/områden med områdesansvariga</u> (länk)
VFU - Sektionen för lärarutbildning	<u>Innehåll och anvisningar för VFU-placeringar</u> (länk)
VFU-kansliet	<u>Korta fakta om VFU</u> (dokument)
VFU-Lärarprogram	<u>Kurshäften och VFU-handböcker för enskilda kurser</u> (länk)
Information till Lärarutbildare på fältet	<u>Kursplaner</u> (länk)
Information till samordnare	<u>LUL-träffar med anmälningsblankett</u> (länk)
Information till Lärarutbildare på HKR	<u>Lärarprogrammets hemsida</u> (länk)
Information till lärarstuderande	<u>Omdömesblanketter</u> (länk)
VFU-Specialpedagogik	<u>Report of Attendance (för VFU utomlands)</u> (länk)
VFU-Biologiprogrammet	<u>Rutiner</u> (länk)
VFU-Biomedicinsk analytikerprogrammet	<u>Seminarieinbjudningar för LUF</u> (länk)
VFU- Landskapsvetarprogrammet	<u>Tips om högskolekurser för lärare</u> (länk)
VFU-Masterprogram i utbildningsvetenskap	<u>Utbildningar för LUF</u> (länk)
VFU- VA- och kretsloppstekniker-programmet	<u>VFU-perioder</u> (länk)
	<u>VFU-handboken för hela lärarutbildningen</u> (dokument)

Det finns länkning till omfattande information om verksamhetsförlagd utbildning i lärarutbildningen. Sammantaget tyder webbpresentationen på att sektionen ser ett omfattande behov av webbstöd. Frågan är emellertid om detta egentligen är sektionsinformation. Det blir svårare att urskilja programmets identitet. Ibland, som till exempel för speciallärarutbildningen och specialpedagogutbildningen, saknas fortfarande en presentation på programnivå. Innebär den sektionsövergripande informationen att det som finns gäller alla program eller bara under den rubrik på sektionen där informationen finns? Ett problem i så fall är att informationen som användaren når om den väljer det enskilda programmet från VFU:s hemsida, inte innehåller samma urval av tjänster. Inte ens om man väljer lärarprogrammen, den länk där dessa finns samlade är informationen och organisationen samma som om man väljer att gå till programmen via sektionslänken på VFU:s hemsida.

En gemensam design för hur sektioner och program skall marknadsföra verksamhetsförlagd utbildning saknas. Det är inte troligt att denna brist är uttryck för radikalt olika behov hos sektionerna utan snarare om att det är ett uttryck för bristande kommunikation mellan sektioner och övergripande nivå när det gäller design. Sektionernas webbplats har många nödvändiga funktioner men designen innebär att inte allt som är relevant när det gäller VFU, samlas på en plats eftersom länkar från VFU:s hemsida saknas.

En tillgänglig webbstruktur

Om Kristianstadsmodellen skall kunna presenteras med hjälp av en webbplats krävs att webbplatsen har en design som är tillgänglig, som underlättar navigering mellan olika tema och funktioner och som underlättar för användare att söka efter sådant de har ett direkt intresse av. I nedanstående avsnitt granskas webbplatsen ur ett sådant perspektiv. Inledningsvis undersöks i vilken mån vi kan säga att webbplatsen har en struktur som gör den intuitivt tillgänglig för besökare, det vill säga att besökaren genom designen kan gissa sig till hur den skall navigera för att hitta den information den söker efter.

En tydlig startpunkt

Som tidigare sagts så finns det en särskild hemsida för verksamhetsförlagd utbildning. Denna hemsida är inordnad under samma sidhuvud som högskolans övriga webbsidor och den är tillgänglig genom en länk direkt från det som kallas Högskolans Kristianstads startsida. Därmed ansluter designen väl till den grundläggande idé som finns i strategidokumentet, att verksamhetsförlagd utbildning skall marknadsföras som en del av Kristianstadsmodellen.

Föreställningen om en gemensam startpunkt för all information om verksamhetsförlagd utbildning rubbas emellertid redan på hemsidan. Samtliga program är länkade men endast en sektion, sektionen för lärarutbildning. Det kan finnas förklaringar till detta, såsom att det inte finns någon central policy, marknadsföring eller centralt administrativt stöd för VFU vid sektionen för hälsa och samhälle. Läranderesurscentrum har kanske inte några uppdrag kopplade till verksamhetsförlagd utbildning. Ur ett användarperspektiv innebär det emellertid att det saknas en väg till alla sektioner. Den som vill ha information om övriga sektioners och verksamhetens arbete med verksamhetsförlagd utbildning måste hitta en annan väg till sådan information.

Hur programmen exponeras

Genom designen kan användaren bibringas uppfattningen att information om programmets arbete med verksamhetsförlagd utbildning finns på ett musklicks avstånd. Hemsidan för verksamhetsförlagd utbildning länkar till samtliga program i högermarginalen. Det saknas en gemensam design för vad dessa länkar skall leda till. Denna bristande enhetlighet illustreras av tabellen.

Tabell 2: Olika sätt att länka till VFU-information

Länk till programmets hemsida. Ingen information om verksamhetsförlagd utbildning annat än en länk tillbaka till VFU:s hemsida. Eventuell information finns under inriktningar.	Biologprogrammet Landskapsvetarprogrammet Läraryrket Socionomprogrammet
Länk till programmets hemsida med information om verksamhetsförlagd utbildning via en omväg eller mellansida.	Specialpedagog/Läraryrket Speciallärare/Läraryrket
Länk till programmets hemsida. Sidan innehåller information om verksamhetsförlagd utbildning.	Biomedicinska analytikerprogrammet Datasystemutvecklingsprogrammet Ekonomprogrammet Folkhälsopedagogik Högskoleingenjör Industriell produktion Lean production Interaktiv Ijuddesign IT drifttekniker Masterprogram i utbildningsvetenskap Personal- och arbetslivsprogrammet Tandhygienistprogrammet
Länk till programmets hemsida. Sidan innehåller i första hand information om verksamhetsförlagd ut-	VA- och kretsloppsteknikerprogrammet

bildning.	
Länk till en särskild hemsida för verksamhetsförlagd utbildning	Gastronomiprogrammet Sjuksköterskeprogrammet

Från verksamhetsförlagd utbildnings hemsida sker en länkning till programmen. I flertalet fall dirigeras användaren till "programmets hemsida" inte till information om VFU. De hamnar på samma sidor som om de istället sökt efter programmen inte till särskild information om VFU. Vissa program, till exempel Gastronomiprogrammet, utgår i sin design från att en länk från verksamhetsförlagd utbildnings sida borde leda till en motsvarande vfu-sida på programmets webbsidor, en slags hemsida för VFU i programmet. I något fall, som när det gäller VA- och kretsloppsteknikerprogrammet, dominerar presentationen av verksamhetsförlagd utbildning programmets hemsida.

Webbdesignen på VFU-hemsidan utgår ifrån att verksamhetsförlagd utbildning behöver ett administrativt stöd. Detta signaleras genom länkar till VFU-valwebben och till en sektion. Kopplingen är emellertid inte entydig. Länkarna på vänster sida kan tolkas som att de är kopplade mot forskning och administrativt stöd. Den översta länken går till VFU-forskningen, en annan av hörnelarna i strategin bakom Kristianstadmodellen. Forskningen kan ses som ett stöd för verksamheten men knappast som ett administrativt stöd. Informationen handlar istället om uppbyggnaden av en VFU-forskningsplattform. VFU-forskningen presenteras här men inte högskolans satsning på högskolepedagogiskt utvecklingsarbete kring VFU. Denna satsning lyder under Lärarresurscentrum och denna "sektion" saknas på hemsidan. Går användaren till Lärarresurscentrums hemsida saknas emellertid riktad information om utvecklingsarbete kring verksamhetsförlagd utbildning. Punkten om övergripande högskolepedagogiskt utvecklingsarbete saknar länk. Sammanfattningsvis kan sägas att designen inte följer en gemensam idé för att visa upp Kristianstadsmodellen betraktat genom sektioner och program. Det gör att en fråga måste ställas om var ansvaret för kvalitetsgranskning och en fortlöpande diskussion i sektionerna och programmen om utformningen. Webbpresentationen brister på så sätt mot sådana designprinciper som förutsägbarhet och konsistens.

Var på HKR:s webb finns det administrativa stödet för VFU?

I flera program finns ett betydande administrativt stöd för verksamhetsförlagd utbildning. För de program som finns i Sektionen för Lärarutbildning finns det mesta av detta samlat under en länk till sektionen. Som det nu är finns det information som rör utbildning (programmen) och sådant som rör stödfunktioner (studerandeadministrationsen, vfu-kansliet) under den länken. Uppdelningen har fördelar även om den innebär att visa dokument måste sökas hos programmen (till exempel utbildningsplaner) medan andra måste sökas hos sektionen (till exempel omdömesblanketter eller blanketter om resebidrag) och andra från den centrala webben, t.ex. kursplaner. I det fall motsvarande administrativt stöd finns vid övriga sektioner så kan det inte nås direkt från verksamhetsförlagd utbildningshemsida. Sektionernas inplacering på verksamhetsförlagd utbildnings hemsida skapar oklarhet om var besökaren kan få information om hur användaren söker vfu-plats, var den kan hitta kontaktpersoner och var den skall leta efter blanketter.

Möjligheten att hitta administrativt stöd skiljer sig åt. Designen kan kategoriseras på tre sätt. Den modellen innebär att inte alla organisatoriska enheter behöver presenteras. För sektionen för hälsa och samhälle, läranderesurscentrum och central administration gäller att det inte finns någon särskild väg till det stöd dessa organisationsdelar erbjuder. Det skulle kunna röra sig om särskilda blanketter som behövs, särskild administrativ mjukvara som måste finnas tillgänglig eller särskilda tjänster som erbjuds. En utgångspunkt kan vara att programmen skiljer sig åt när det gäller behov på ett sådant sätt att det inte är meningsfullt att presentera stödet på sektionsnivå.

Sektionen för lärarutbildning följer en annan modell. Den har en egen länk från hemsidan. Under länken finns information om VFU-kansli och program. Den övergripande länken till lärarprogrammen innehåller särskilda ingångar för samordnare, lärarstudierande, Lärarutbildare på hkr och lärarutbildare på fältet. Under dessa finns sektionsspecifik information, till exempel regler för om-vfu, närvaroblanketter, mallar för omdömen och utannonsering och anmälningsblanketter till träffar för lärarutbildare. Län-

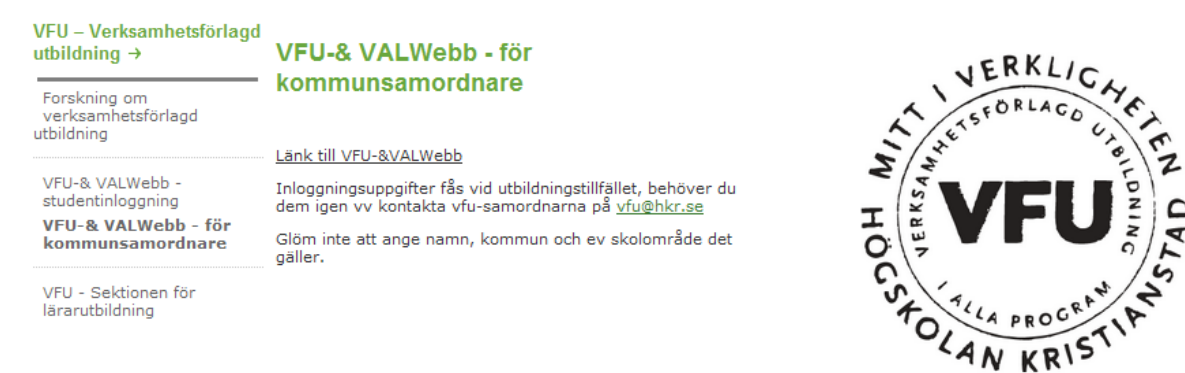
kar till de olika programmen är inte samma som de program specifika programlänkarna på högersidan. Ibland saknas information om programmen.

Figur 4 Länk till VFU-& ValWebb från VFU:s hemsida

Den tredje modellen innebär att speciell information lyfts fram. Till denna hör information om VFU-forskningens organisering men också en presentation av Val-VFUwebben. De två länkarna i undermenyn går till VFU-valwebben som måste betraktas som ett rent administrativt stöd. Valwebben skall underlätta hanteringen av studenter i kurssystemet och är ett av de administrativa stödsystem som måste utvecklas enligt strategi 2009-2014³⁸. Den ena länken är för studenter. Den andra länken är för kommunsamordnare. Länkar för personal och utbildare på fältet saknas. Länken för studenter går direkt till en sida med länk till inloggning och hjälp. Hjälpsidans text ger en tydlig anvisning om att det handlar om administrativt stöd. I många fall hänvisas studenterna till att söka hjälp i sina program. Kommunsamordnarlänken leder inte direkt till valwebbens sidor utan till en ny sida med länk till valwebben med kort information om inloggningsuppgifter. En intressant aspekt av denna sida är den logotype som finns till höger. I årsredovisningen för 2009 står att ” för att kommunicera verksamhetsförlagd utbildning internt och externt har vi i slutet av ht 2009 arbetat fram en logotyp för VFU. Logotypen kan jämföras med en kvalitetsstämpel, som innebär att samtliga av Högskolans program på grundnivå innehåller verksamhetsförlagd utbildning.³⁹ Denna logotyp skall göra VFU mer tillgängligt för studenterna genom att metaforen ”mitt i verkligheten” på ett enkelt och lättförståeligt sätt ”sammanfattar och förklarar VFU”. Logotypen finns emellertid endast på enstaka sidor och här på kommunalsamordnarsidan inte på studentsidan. Den saknas också på verksamhetsförlagd utbildnings hemsida där den ersätts av en bild med texten ”Mitt i verkligheten”.

Figur 5 Sida med kort information och ytterligare länk till VFU-&Valwebb

Det finns två länkar på kommunsamordnarnas sida. Den i högermarginalen laddar om sidan. Länken i texten på sidan går till en sida med länk till inloggning och hjälp. Denna sida har Hkr:s gamla grafiska profil. Hjälplänken går till val-webbens manual och innehåller uppgifter om hur användaren hanterar kurser, lägger in studenter och liknande.

³⁸ Strategi 2009-2014 – Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap, 2009-03-09 s 8

³⁹ Årsredovisning 2009, Högskolan Kristianstad s. 10

Figur 6 Inloggningssida för VFU- & ValWebb med HKR:s gamla grafiska profil

HÖGSKOLAN
KRISTIANSTAD

VFU-&VALWebb

Login Hjälp

Användare:

Lösen:

Logga in

Högskolan Kristianstad
Ansvarig för sidan: Anette Schüller Strandmark

En gemensam design som signalerar vilka som behöver vilken information och hur de skall nå den saknas. Skall webbplatsen fungera som ett internet med information för allmänheten, som ett extranet med information som delas mellan Högskolan Kristianstad och samarbetspartners eller som ett intranät med information som vänder sig till verksamma vid högskolan? Finns det behov av att webbplatsen fyller alla dessa uppgifter? I webbstrategin betonas att det skall vara enkelt att hitta information. En gemensam idé om vem som är målgrupp och vad som behöver presenteras för dem är en förutsättning som inte stöds i webbplatsen. Fungerande länkning är en annan förutsättning

Att navigera med länkar på HKR:s webb

I följande granskas om existerande länkar går dit de kan förväntas gå. Att länkarna inte alls fungerar är ovanligt. Det förekommer bara i enstaka fall. Men även att fungerande länkar dirigerar användaren till en annan plats än förväntat är det en signal om att webbplatsen saknar kontinuerlig översyn.

Länkar som leder ut ur verksamhetsförlagd utbildning

Besökare som intresserar sig för verksamhetsförlagd utbildning förväntar sig rimligen att de länkar som leder från hemsidan håller dem kvar inom samma område (organisationsdel, innehållsdel eller del av webbstruktur) om de inte explicit pekar i en annan riktning. Högskolan Kristianstads webb är inte upplagd på ett sådant sätt. Följer användaren en länk till programmen för den genast över till sidor som är inordnade i en annan hierarki på programnivå under sektionerna. Om programsidan inte innehåller någon direkt information om VFU, vilket är fallet för några program, så innebär det att användaren bara skickas runt.

I vissa fall, till exempel när det gäller ekonomprogrammet, så saknas en tillbakalänk till VFU:s hemsida. Väljer användaren att flytta upp en nivå så hamnar den helt fel på sektionen för hälsa- och samhälles hemsida. Väljer användaren biomedicinska analytikerprogrammet och flyttar upp en nivå så hamnar den i en helt annan hierarki under utbildningar. Den enda möjligheten att komma tillbaka direkt är genom att backstega. Sammanlagt leder programlänkarna till sex olika placeringar av programmen i högskolans webbhierarki.

Länkar som leder användaren på en rundtur

Ett mindre frekvent, men icke desto mindre irriterande problem, är när länkarna leder vidare utan att användaren når den eftersökta informationen. Länkningen till lärarprogrammen kan tjäna som exempel. Den leder till en kort allmän information om VFU placerad långt ner i hierarkin. På sidan finns länkar till program, kurser, personal, kunskapsgrupper och verksamhetsförlagd utbildning. Länken program leder inte till program enbart i lärarutbildningen utan till program vid bägge sektionerna. De leder dessutom inte till information om VFU i programmen. Länken kurser leder till den allmänna söksidan för kurser på högskolans webbplats. Den länk som verkar mest lovande, den till verksamhetsförlagd

utbildning, leder användaren tillbaka till den sida den kom ifrån. Genom det sätt länkarna är gjorda skickas användaren runt på webbplatsen utan att kunna hitta den information den vill ha.

Länkarna leder till information som saknar allmänintresse

Ett ytterligare problem användaren möter är när det inte finns någon signal om att innehållet egentligen är avsett för en speciell användargrupp. VFU-valwebbslänken från verksamhetsförlagd utbildnings hemsida är uppdelad för två användarkategorier. Det kan men behöver inte vara en signal om att länken är en återvändsgränd för andra användare. De som fortfarande tror att länken innehåller något för dem kommer till en inloggningsida men inte vidare. Länkningen i lärarprogrammen bygger på en annan logik. De som går till lärarprogrammen via länken till lärarprogrammen möter en uppdelning, nu i fyra användarkategorier. I dessa delar av webbplatsen bygger designen på tanken att det finns information som bara är intressant för vissa användare. Begrepp som "studenter" kan emellertid vara missvisande. När det gäller marknadsföring kan till exempel studenter syfta på "presumtiva studenter" medan vissa dokument under det administrativa stödet enbart vänder sig till "studerande vid Högskolan Kristianstad".

Är det bättre att Googla än att klicka sig fram?

Ovan har konstaterats att det i stort sett är omöjligt för besökare att gissa var på Högskolan Kristianstads webbplats de kommer att hamna när de klickar på länkar. Detta gäller även när besökaren försöker använda länkar till juridiska dokument som kursplaner, policyer och rektorsbeslut. I vissa dokument med information har länken till åberopat dokument upphört att gälla.

Vad händer om användaren struntar i webbplatsens länkar och söker på Google? Med tanke på att Google kan utesluta dubblerande text och länkar långt ner i strukturen från indexering skulle det kunna förutspås att det blir problem. En stor del av informationen om verksamhetsförlagd utbildning finns fyra till fem nivåer djupt i strukturen och vissa texter finns på många sidor.

En sökning på "verksamhetsförlagd utbildning" och "Högskolan Kristianstad" i januari-februari 2011 ger ungefär 5400 träffar. När sökningen begränsas till domänen www.hkr.se blir resultatet cirka 2000 träffar (I bägge fallen betydligt fler än de som redovisades vid sökning med webbplatsens söktjänst och som redovisats i metodavsnittet). Antalet träffar kan förefalla stort men det bör observeras att nära hälften av träffarna är på högskolans egna sidor och att flertalet av dessa sidor endast innehåller en länk till verksamhetsförlagd utbildning. Det reser frågan om hur spridd information om Kristianstadsmodellen är.

Vad visar träffarnas rangordning?

Tittar man på rankingen av träffar kan man konstatera att verksamhetsförlagd utbildnings hemsida rankas etta både vid sökning på hela Internet och vid sökning på www.hkr.se. VFU-forskningen kommer på andra plats vid båda sökningarna:

Tabell 3: Rangordning av träffar vid sökning på Internet respektive högskolans domän

Rangordning	Hela Internet	Högskolans domän
1	Verksamhetsförlagd utbildnings hemsida	Verksamhetsförlagd utbildnings hemsida
2	VFU-forskningens hemsida	VFU-forskningens hemsida
3	Tandhygienistprogrammet VFU	Sjuksköterskeprogrammet VFU
4	Socialt arbete VFU	Kunskapsgruppen omvårdnadsvetenskap I verksamhetsförlagd utbildning
5	Vakanser.se Platsannons (utdaterad)	Tandhygienistprogrammet VFU
6	Utbildningssidan.se (kursannons sjuksköterskeprogrammet	Gastronomiprogrammet Annons för praktik och projektarbeten VFU
7	Studentum.se (Kursannons lärarutbildningen yngre barn)	VFU-forskningens seminarier serie Hans Rydsteds föreläsning

8	Studera.nu (HKR:s sida)	Sektionen för lärarutbildning – VFU
9	Learning.net (artikel om konferens om arbetsintegrerat lärande)	Sjuksköterskeprogrammets hemsida 180 p
10	www.skane.se (information om ramavtal för verksamhetsförlagd utbildning)	Folkhälsopedagogik VFU
11	www.hittaskola.se (annons för handelsrätt III på HKR)	Kursindex alla biologikurser med VFU
12	www.studiekanalen.se (annons för sjuksköterskeprogrammet)	Kursindex alla biologi kurser med VFU
13	www.jobstar.se (platsannonser för VFU-administratör vid HKR)	Sjuksköterskeprogrammets hemsida 180 p (inte riktigt samma som ovan)
14	Womenengineer.wordpress.com (Forumlägg från studentkåren)	Masterprogram i utbildningsvetenskap hemsida
15	Hkr.mynetworkglobal.com (platsannonser för VFUadministratör vid HKR)	Biomedicinska analytikerprogrammet hemsida

Sökningen visar dessutom att majoriteten av träffarna på Internet gäller sidor utanför Högskolan och att denna information i första hand är kurs och platsannonser. Exponeringen av Kristianstadsmodellen saknas med undantag av de fyra sidor som är VFU-hemsidor centralt, i program eller forskning. Sökningen mot högskolans egen domän visar att huvuddelen av träffarna gäller dedicerade sidor. Trots detta och trots att lärarprogrammen har den mest allsidiga VFU-informationen saknas de. Den enda redovisade sidan är ingångssidan för sektionen till VFU som dirigerar vidare till övrig information och tjänster. Förutom programmets VFU-sidor får VFU-forskningens seminarier och listningen av kurser träffas.

Hittar användaren om den vet vad den söker efter?

En fråga som uppstår är om det går att få träff om användaren vet lite mer precist vad den letar efter. Det är en användare som bestämt sig för att få veta något om ett bestämt program eller inriktning och kombinerar sökfraserna "verksamhetsförlagd utbildning", "Högskolan Kristianstad" med program eller inriktningsnamn.

Tabell 4 Bästa träff vid sökning med Google

Program där "bästa träff" kommer på första plats	Gastronomiprogrammet, IT-driftstekniker, Lärarprogram, VA- och kretsloppsteknikerprogrammet
Program där "bästa träff" kommer på andra plats	Folkhälsopedagogiskt program,
Program där "bästa träff" kommer på tredje till femte plats	Biologiprogrammet, Biomedicinska analytikerprogrammet, Ekonomiprogrammet inriktning revisor/controller, Ekonomiprogrammet inriktning bank och finans, Industriell produktion, Sjuksköterskeprogrammet
Program där ingen träff på särskild VFU-beskrivning redovisas på de fem första platserna	Datasystemutvecklingsprogrammet, Digital design programmet, Högskoleingenjör, Interaktiv ljuddesign, Landskapsvetarprogrammet, Lean production, Masterprogram i utbildningsvetenskap, Personal- och arbetslivsprogrammet, Speciallärarprogrammet, Specialpedagogiskt program, Tandhygienist

För att tolka resultatet krävs kännedom om den information som finns tillgänglig om verksamhetsförlagd utbildning i programmen. Gastronomiprogrammet, Lärarprogrammet och VA-kretsloppsteknikerprogrammet får alla bästa träff först. För gastronomiprogrammet innebär detta emellertid att det inte får någon träff på sin VFU-sida. För lärarprogrammet, att användaren får träff på en bra ingångssida, men inte på den sida på programmets webbplats som ger bäst information. Tandhygienistprogrammet, som har en sida med bra information, får inte med denna bland de tio första träffarna. Genomgående brister webbplatserna i design genom att de inte tvingar söktjänsternas indexe-

ringsrutiner att lista mest relevanta träffar. I vissa fall lyckas andra organisationer bättre med att placera sina sidor med motsvarande information om Hkr:s program.

Fungerar webbplatsen för användare med olika funktionshinder?

Sverige har anslutits till World Wide Webb konsortiets Web Accessibility Initiative. Det innebär att vi i princip ansluter oss till regler för design som skall göra webbplatser tillgängliga också för användare som kan tänkas ha olika svårigheter att använda World Wide Webb, till exempel användare med olika funktionshinder. För analysen har University of Torontos AChecker använts⁴⁰. Den har genomförts på följande webbadresser: högskolans startsida www.hkr.se, VFU:s hemsida, http://www.hkr.se/templates/Page_4624.aspx, VFU-Valwebbens inloggningssida, och speciallärarutbildningens VFU-sida. Valet motiveras av att de två första adresserna är viktiga startsidor för högskolan. Valet av VFU-Valwebbens sida motiveras av att samtliga studenter måste kunna använda den. Valet av speciallärarutbildningen VFU-sida motiveras av att arbete med funktionshindrade studenter är en central fråga i denna professionsutbildning. Generellt gäller att sidorna har en hel del syntaxfel. Problematiskt för Högskolan Kristianstad är att färgkontrasten mellan text och bakgrund som bygger på högskolans profil inte uppfyller den standard som gäller för tillgänglighet för funktionshindrade. Detta gäller också färgkontrasten mellan länkar. ALT information saknas dessutom för flertalet bilder. Detta gör det omöjligt för användare med nedsatt syn att navigera enkelt. OnMouseOver saknar fokus på vissa ställen vilket också försvårar vid en del funktionshinder. Problemen återfinns på samtliga av de granskade sidorna.

Utvecklingsarbete för att utveckla digitalt stöd för kvalitetssäkring av VFU

Ovanstående granskning bör betraktas som selektiv för att inte säga ytlig. Den generella slutsatsen kan emellertid inte bli annan än att Högskolan Kristianstads webbplats är i behov av en så omfattande revision att det rimligen är bättre att designa en webbplats från grunden. När det gäller verksamhetsförlagd utbildning är utgångspunkten något annorlunda. Det finns betydande insatser från sektioner och program för att verkställa Kristianstadsmodellen för verksamhetsförlagd utbildning och det går att förklara många av de brister i det webbaserade stödet för verksamhetsförlagd utbildning med att de ansvariga tvingas lappa och laga i en undermålig webbplats, men inte allt. Det finns problem som inte i första hand har med webbdesignen att göra. Främst handlar det om att utveckla koncept för att presentera Kristianstadsmodellen och verksamhetsförlagd utbildning som en del av den. Det tar tid att etablera en modell med så många aspekter som Kristianstadsmodellen som berör så många personer och funktioner i organisationen och utom organisationen. Nuvarande strategi utgår från att det är Kristianstadsmodellen för verksamhetsförlagd utbildning som skall marknadsföras. Högskolans ledning bör ta ställning till om det är Kristianstadsmodellen som skall marknadsföras via webbplatsen eller verksamhetsförlagd utbildning. En tydlig signal bör ges till övriga delar av organisationen vad det kan innebära för deras webbpresentation. En djupgående diskussion mellan högskolans administrativa stödstruktur och sektionerna bör inledas för att åstadkomma en samordnad design som också kan härbärgera sektionernas och programmets unika behov. Detta innebär bland annat att ta ställning till hur tillgång till och tillgänglighet i webben skall utformas.

För sektioner och program handlar det om att komma till rätta med problem med vilken information man vill gå ut med och vilket stöd man vill ge olika grupper av användare. Det är uppenbart att webb-informationen inte uppfyller grundläggande krav på användarvänlighet betraktat som intuitivitet, konsekvent länkning, sökbarhet och tillgänglighet för funktionshindrade. Samtliga av dessa problem kan

⁴⁰ AChecker (version 0.8.6 , <http://achecker.ca/checker/index.php>) genomför granskningar baserade på riktlinjer i WCAG 2.0

hanteras även med nuvarande webbstruktur. Sektioner och program bör rimligen överväga hur de kan hantera dessa brister som en del av sitt kvalitetsarbete.

Referenslista

- Abbott, A. (1988). *The system of professions: An essay on the division of expert labor*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Björgvinsson, E., Ehn, P., & Hillgren, P. A. *Participatory design and democratizing innovation*.
- Collins, R. (1979). *The credential society: An historical sociology of education and stratification*. Academic Press New York.
- Cooper, L., Orrell, J., & Bowden, M. (2010). *Work integrated learning: a guide to effective practice*. Routledge.
- Dworman, G., & Rosenbaum, S. (2004). *Helping users to use help: improving interaction with help systems*.
- Europaparlamentet (2005). Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer. I Europaparlamentet (Ed.), 2005L0036 —SV.
- Field, S., Hoeckel, K., Kis, V., & Kuczera, M. (2009). *Learning for Jobs: OECD Policy Review of Vocational Education and Training*. Paris: OECD.
- Freidson, E. (1975). *Professionalism: the third logic*. Oxford: Polity press.
- Garfinkel, H., & Rawls, A. (Eds.). (2002). *Ethnomethodology's program : working out Durkeim's aphorism*. Lanham, Md: Rowman & Littlefield Publishers.
- Gibson, J. J. (1979/1986). *The ecological approach to visual perception*. Hillsdale, N.J.: LEA.
- Guile, D., & Griffiths, T. (2001). Learning through work experience. *Journal of education and work*, 14(1), 113-132.
- Halén, A. (2007). *Field placement and supervision in social work education*. Paper presented at the EUSW-seminar in Athens, Greece.
- Högskolan Kristianstad (1999). *Policy för information (dnr 701/19-99)*.
- Högskolan Kristianstad (2000). *Webbstrategi för Högskolan Kristianstad (2000-03-08, rev - årligen)*.
- Högskolan Kristianstad (2005). *Måldokument (Dnr: 1844/19-05)*.
- Högskolan Kristianstad (2005). *Årsredovisning 2005*.
- Högskolan Kristianstad (2005). *Utbildningsplan 2005*.
- Högskolan Kristianstad (2006). *Strategi 2012 - Från ord till handling*.
- Högskolan Kristianstad (2007). *Policy för kommunikation 2007 (2007-02-23, rev. 2009-02-12, Nr 022/07)*.
- Högskolan Kristianstad (2008). *Strategi 2008 - 2014 - Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap (arbetsmaterial från 2008-06-13)*.
- Högskolan Kristianstad (2009). *Strategi 2009 - 2014 - Strategiska utmaningar i ett nytt högskolelandskap (2009-03-09)*.
- Högskolan Kristianstad (2009). *Årsredovisning 2009*.
- Högskolan Kristianstad (2010). *Årsredovisning 2010*.
- Högskolan Kristianstad (2011). *Beslut angående kvalitetsarbete 2011, (2011-10-27 Nr 004/11)*.
- Högskolan Kristianstad (2011). *Beslut om verksamhetsuppdrag för Sektionen för Hälsa och samhälle, Sektionen för lärarutbildning, Läranderesurscentrum samt Högskolegemensam administration och service för 2011 (2011-01-27, Nr 013/11)*.

- Högskolan Kristianstad (2011). *Kvalitetssäkringssystem för Högskolan Kristianstad (2010-11-26 Dnr: 2424/19-10)*
- Johnson, G., Melin, L., & Whittington, R. (2003). Guest editors' introduction: micro strategy and strategizing: towards an activity-based view. *Journal of Management Studies*, 40(1), 3-22.
- Kantner, L., & Rosenbaum, S. (1997). *Usability studies of WWW sites: heuristic evaluation vs. laboratory testing*.
- Latour, B. (2000). Technology Technology is Society made Durable. In K. Grint (Ed.), *Work and society: A reader* (pp. 41). Cambridge: Polity.
- Lazar, J., Dudley-Sponaugle, A., & Greenidge, K. D. (2004). Improving web accessibility: a study of webmaster perceptions. *Computers in Human Behavior*, 20(2), 269-288.
- Linderoth, J. (2004). *Datorspelandets mening : bortom idén om den interaktiva illusionen*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Nielsen, J. (1992, May 3-7). *Finding usability problems through heuristic evaluation*. Paper presented at the ACM CHI'92 Conference, Monetrey, CA, May 3-7.
- Nielsen Norman Group (2011). Publications - reports and whitepapers Retrieved 7th December, 2011
- Public. AChecker (version 0.8.6 , <<http://achecker.ca/checker/index.php>>.
- Pälli, P., Vaara, E., & Sorsa, V. (2009). Strategy as text and discursive practice: a genre-based approach to strategizing in city administration. *Discourse & Communication*, 3(3), 303.
- Rosenbaum, S. (2008). The future of usability evaluation: increasing impact on value. *Maturing Usability*, 344-378.
- Royce, W. W. (1970). *Managing the development of large software systems*.
- Rystedt, H., Gustafsson, J., & Väst, H. (2008). *Arbetsintegrerat lärande i praktiken: integration av teori och praktik i en verksamhetsförslag sjuksköterskeutbildning*. Högskolan Väst.
- Sarfatti, L. M. (1977). *The rise of professionalism: A sociological analysis*: Berkeley: University of California Press.
- Sattler, P. (2011). *Work-Integrated Learning in Ontario's Post Secondary Sector*. Toronto: Higher Education Quality Control Council of Ontario.
- Scadden, L. A. (1992). The effect of new technology on the employment of blind and visually impaired persons in four Western European countries. *New technologies and the employment of disabled persons*, 39.
- SFS Svensk författningssamling (1993:100). *Högskoleförordningen*. Retrieved 17 Juni 2011. from <http://www.hsv.se/lagochratt/lagarochregler/hogskoleforordningen.4.539a949110f3d5914ec800063912.html>.
- Vaara, E. (2010). Taking the linguistic turn seriously: Strategy as a multifaceted and interdiscursive phenomenon. *Advances in Strategic Management*, 27, 29-50.